

## Two-pager – City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving

Voedsel kopen, bereiden en opeten is voor iedereen een dagelijks terugkerend ritueel. Voedsel is een eerste levensbehoefte, het bereiden en nuttigen ervan vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit van mensen en speelt daarmee ook een belangrijke rol in ons sociale leven. Naast het feit dat voedsel in grote mate bijdraagt aan de kwaliteit van leven, heeft het ook een belangrijk effect op onze leefomgeving en onze gezondheid.

Helaas is – met name in kwetsbare wijken – het voedselaanbod de afgelopen jaren steeds ongezonder geworden. Als de groei van het aantal mensen met overgewicht zich de komende tijd in hetzelfde tempo voortzet als de afgelopen jaren, hebben over twintig jaar ruim zes op de tien volwassenen overgewicht. Het groeiende aanbod van ongezond en niet duurzaam voedsel, zorgt voor toenemende gezondheidsproblemen en schade aan natuur, leefmilieu en uitstoot van broeikasgassen. Dit leidt tot verminderde kwaliteit van leven, maatschappelijke kosten, zorgkosten en overbelasting van ecosystemen en klimaatverandering.

Overheden zijn verantwoordelijk voor een gezonde voedselvoorziening die bijdraagt aan de bevordering en bescherming van de volksgezondheid. De instrumenten die hen hierbij ter beschikking staan schieten echter tekort.<sup>1</sup> Een coalitie van steden uit de vorige City Deal Voedsel op de Stedelijke Agenda onderzocht nut en noodzaak, mogelijkheden en beperkingen van gemeentelijk instrumentarium om de stedelijke voedselomgeving te reguleren. Om een gezonde en duurzame voedselvoorziening te bereiken is een nieuwe coalitie nodig. Een coalitie die bestaat uit steden, provincies, maatschappelijke én private partijen. Ons gezamenlijke doel is dat een gezonde en duurzame voedselkeuze ook gemakkelijk en vanzelfsprekend wordt, toegankelijk én betaalbaar voor iedereen.

### **Ambitie: Een gezonde en duurzame voedselomgeving**

Onze voedselomgeving is in 2030 overwegend gezond en duurzaam, met name in kwetsbare wijken en rond scholen, in openbare gebouwen en in supermarkten, catering en horeca. Dát is onze ambitie. We dragen hiermee bij aan aan fitheid, vitaliteit, preventie van ziekten en op een natuur, milieu- en klimaatsysteem in balans.

## Agenda Stad

### **Thematisch-innovatief samenwerken in City Deals**

City Deals zijn thematische samenwerkingen waarin gemeenten, Rijk, private partijen, kennisinstellingen en andere organisaties op basis van gelijkwaardigheid werken aan innovatieve oplossingen voor complexe stedelijke opgaven. Met een City Deal committeren deze partijen zich om opgavegericht te experimenteren en leren.

Dit levert een kennisnetwerk op dat zicht krijgt op nieuwe vraagstukken en daar in haar projecten concrete antwoorden op formuleert. De inzichten die gedurende de looptijd worden opgedaan worden verspreid en opgeschaald en zijn belangrijke input voor nieuw landelijk en stedelijk beleid.

De bundeling van capaciteit en financiën van partijen zorgt voor commitment en slagkracht om samen tot vernieuwende oplossingen en aanpakken te komen.

---

<sup>1</sup> Juridisch Instrumentarium voor een gezonde voedselomgeving in de stad. Universiteit van Amsterdam, december 2020

## Concrete doelen City Deal

Een goed voedselaanbod is essentieel voor een gezonde en duurzame toekomst. Om de huidige trend te keren omarmt deze City Deal als overkoepelend doel de versnelling van de transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem. Concreet betekent dat:

- een verschuiving in de consumptie van eiwit naar minimaal 50% plantaardig in 2030, op weg naar 60% in 2040
- een verschuiving in het dagelijkse menu naar meer producten binnen de Schijf van Vijf

De 5 onderstaande doelen van deze City Deal zijn daarvan afgeleid:

## Ontwikkelen en implementeren van instrumenten om de voedselomgeving gezonder en duurzamer in te richten

### Werklijn I: Fysieke voedselomgeving

Realiseren van een gezonde en duurzame voedselomgeving o.a. door meer diversiteit en een gezonder en duurzamer aanbod in het straatbeeld, en bij voedselaanbieders (winkels, horeca en kantines).

### 1) Gezonde en toekomstbestendige voedselcultuur en -routines

#### Werklijn II: Sociale voedselomgeving

Realiseren van stapsgewijze veranderingen naar een gezonde en duurzame eetcultuur en gezonde en duurzame voedselroutines conform de adviezen van de Gezondheidsraad en de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum. Centraal staan doelgroepen die hun routines ter discussie (willen) stellen door levensgebeurtenissen. Denk aan: kinderen, jongeren, ouders van jonge kinderen en ouderen die net met pensioen gaan.

### 2) Vergroten van het aandeel lokaal voedsel in het dagelijks menu

#### Werklijn III: Lokaal voedsel

Stimuleren van vraag en aanbod van lokaal voedsel, om te komen tot opschaling en de kostprijs te verlagen (voordelen voor producent en consument). Zo kunnen ook lagere inkomensgroepen vers en duurzaam geproduceerd voedsel uit de buurt of regio kopen.

### 3) Doorontwikkeling van een effectief netwerk voor de transitie naar een gezonde en duurzame voedselomgeving en bijpassend eetgedrag

Systematisch leren en samenwerken lokaal binnen steden, tussen steden en met het Rijk en marktpartijen om effectief systeemknelpunten op te lossen.

### 4) Innovatie versnellen, borgen en verspreiden

Met inzet op kennisdeling en ontwikkelen van instrumenten en aanpakken die goed werken. Dit wordt vastgelegd op een manier dat andere partijen het gemakkelijk kunnen overnemen. Voor verspreiding maken we gebruik van bestaande netwerken en partners zoals de Taskforce Korte Keten, het Voedingscentrum, de VNG, JOGG, Flevo Campus, Platform31 en Loket Gezond Leven.

De eerste 3 doelen zijn inhoudelijk en worden uitgewerkt in drie werklijnen.

Doelen 4 en 5 zijn procesmatig en gericht op het vergroten van de impact van de City Deal en het opnemen in structureel beleid/afspraken.

